

CENTRE FOR
UNDERVISNINGSMIDLER
DANMARK

Hvordan vil du ha' det?

CFU'ernes fokusgruppeundersøgelse, forår 2013

Hvordan vil du ha' det?

CFU'ernes fokusgruppeinterviews, forår 2013

I foråret 2013 gennemførte CFU, Centre for Undervisningsmidler i Danmark to x fem fokusgruppeundersøgelser med henholdsvis lærere og skoleledere fra hele landet. Dette dokument samler op på undersøgelsens resultater ved at fremhæve de gennemgående temaer og ønsker/behov, som har fyldt mest i interviewene landet over.

Formål

Formålet med denne kvalitative undersøgelse var at afdække nye indsatsområder for CFU'erne i forhold til lærernes og skoleledernes behov.

Undersøgelsen er et supplement til CFU Danmarks online brugerundersøgelse fra efteråret 2012 og skal ses i forlængelse af denne. Hvor den kvantitative undersøgelse havde fokus på tilfredsheden med og kendskabet til de nuværende forhold, er resultatet af den kvalitative fokusgruppeundersøgelse fremadskuende. De to undersøgelser giver til sammen et afsæt for afklaring af landsdækkende indsatsområder og for refleksioner på de enkelte centre med henblik på udvikling og forbedring.

Resultaterne

Resultaterne er samlet i dette dokument '**Hvordan vil du ha' det? CFU DK's fokusgruppeinterviews 2013**', som består dels af en oversigt med de gennemgående temaer og ønsker for undersøgelsens fire områder og dels af et bilag med et uddybende prosaresume inde for hvert af områderne. Vedlagt er desuden:

Interviewguide

- Baggrundsmaterialet, som alle centrene tog udgangspunkt i.

Lokale indsatser

- Lokalt tematiseret opsamling
- Fem pdf dokumenter med en tematiseret opsamling på resultaterne for hvert enkelt CFU

Undersøgelsen er blevet til på baggrund af et opdrag fra CFU Danmark. Den er forberedt og udarbejdet af kvalitetsarbejdsgruppen, der repræsenterer landets 5 Centre for Undervisningsmidler.

Ud fra de rådata, der er fremkommet ved undersøgelserne, har kvalitetsgruppen yderligere tematiseret og komprimeret interviewene til en liste med ønsker til CFU'erne fra brugerne.

Det skal pointeres, at der ligger mange tolkningsprocesser bag dette endelige resultat – lige fra udformning af lokalt interviewreferat og efterfølgende tematisering på det enkelte center til det endelige opkog af de fælles temaer og ønsker. Denne opsamling kan selvsagt ikke læses som entydige sandheder, men kan utvivlsomt vise tydelige fokuspunkter og pejlemærker for brugernes behov.

Gennemgående temaer og ønsker til undersøgelsens fire områder

Uddybes med prosabeskrivelser i bilaget side 4 ff.

Udlån af materialer	
Gennemgående temaer:	Konkrete ønsker:
<ul style="list-style-type: none"> • Digitale læremidler Tilgængelighed og overblik • P-bogen Papirbogen kan ikke undværes • Streaming En ukendt succes • Bookingsystemet Usmidigt og tungt ▪ Offensiv kommunikation <i>Fortæl os, hvad I har!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> → Udlån af e-bøger → 'Bonusinfo' ved materialer: suppleringer, alternativer og berigelser → Online bladrebøger og andre muligheder for gennemsyn før lån → Flere materialer – online og konkrete – til børn med særlige behov → Nemt bookingsystem → Nummerering af bøger og vedlagt liste (eller tilsvarende system), så bog og elev kan kobles → Nyhedsbreve, mails og anden løbende information om materialer

Vejledning	
Gennemgående temaer:	Konkrete ønsker:
<ul style="list-style-type: none"> • Digitale læremidler Brugen, vurderingen og valget • CFU ud på skolerne At blive løftet i fællesskab • Konsulenten som processtyrer CFU som en kritisk ven • Offensiv kommunikation <i>Fortæl os, hvad I kan!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> → Vejledning og rådgivning i brugen af digitale læremidler → Vurderinger og anbefalinger af valget af digitale læremidler – herunder kendte vurderingskriterier → Konsulenter som proceskonsulenter/ sparringspartnere/tovholdere i den enkelte skoles indsatsområder → Konsulenter som faglige og pædagogiske netværksbestyrere → Langt mere online og trykt PR for, hvad CFU's konsulenter tilbyder → Brug af flere kommunikationsformidlere – skolebibliotekarere, fagformænd, kontaktpersoner og ledelser

Kurser	
Gennemgående temaer:	Konkrete ønsker:
<ul style="list-style-type: none"> • Kursusønsker Fra faglighed til skolereform • Kursernes rammer Form & beliggenhed • Online og trykt kommunikation <i>Fortæl os, hvad vi kan få!</i> 	<ul style="list-style-type: none"> → Rekvirerede kurser med skolernes egne fokusområder i centrum → Kurser om inklusion → Kurser om digitale læremidler → Vær klar til den nye skolereform: Lærerrollen i en helhedsskole og lærer-pædagog samarbejdet → Kurser for vejledere både fagfagligt og om vejlederrollen → Husk SFO-personalet som målgruppe → Kurserne lægges uden for undervisningstiden (skolelederne) → Kommunernes kursustilbud koordineres med CFU's → Kursus-PR både online og trykt: pr. mail, i nyhedsbreve, i foldere og flyers – og kursuskataloget i papir

Informationssamlingen	
Gennemgående temaer:	Konkrete ønsker:
<ul style="list-style-type: none"> • Nærheden til samlingen Fysisk afstand afgørende • Virtuel samling Online gennemsyn og lån 	<ul style="list-style-type: none"> → Udbygget virtuel informationssamling (lederne) → Bevare de fysiske samlinger – men kræse for hjemmesiderne; de er vigtige, når afstanden til centrene er stor

Bilag: Resume af interviewenes primære omdrejningspunkter

Lærere 	 Skoleledere
Om udlån af materialer	
<p>Trykte, konkrete og digitale materialer</p> <p>Lærerne har stort fokus på det digitale område og fremhæver det stigende behov for lån af e-bøger. Parallelt understreges, at CFU i al den digitale iver ikke må glemme papirbøgerne.</p> <p>Der ønskes mange udlånseksemplarer af de mest populære titler, og flere efterlyser alternative titler, anbefalinger af relaterede materialer samt forslag til undervisningsforløb. Der er også et ønske om online 'bladrebøger', så man ikke låner i blinde.</p> <p>Der er et specifikt ønske om flere klassesæt til fremmedsprogene samt bøger på andre modersmål som fx polsk og arabisk.</p>	<p>Trykte, konkrete og digitale materialer</p> <p>Samtlige ledere giver udtryk for, at skolerne har et stigende behov for lån af digitale materialer. Privatskolerne pointerer, at de ikke får tilskud til de digitale læremidler og derfor har stort behov for at kunne låne. I den forbindelse ønskes også rådgivning og vejledning om apps og andre digitale læremidler på hjemmesiden og live.</p> <p>Det blev samtidig understreget, at der stadig er behov for klassesæt af bøger – også i en digital tid.</p> <p>Lederne forventer, at CFU er på forkant med den pædagogiske udvikling og med de nyeste materialer – også på tværs af fagene (innovation, læringsstile med mere). Man ønsker ikke kun formidling, men didaktisering og berigelse af materialerne. En leder foreslog qr-koder på materialerne med diverse information.</p> <p>Specialundervisningen fremhæves som et område med stort materialebehov - også for digitale læremidler. Der efterspørges bearbejdede materialer til de ældste elever og konkrete materialer generelt til elever med særlige behov.</p>
<p>Film og tv & streaming</p> <p>Der er begejstring for muligheden for at streame tv-udsendelser og for de pædagogiske vejledninger, men en stor del af deltagerne kender ikke dette tilbud.</p> <p>Der er samtidig et ønske om fortsat at kunne købe dvd'er.</p>	<p>Film og tv & streaming</p> <p>Lederne ser fordele i streamingstjenesten, men flere skoler oplever problemer med netbelastningen i forbindelse og foreslår udbud af forskellige streamingshastigheder.</p>

<p>Bookingsystemet - modtagelse og returnering</p> <p>En stor del af deltagerne finder bookingsystemet tungt og usmidigt. Der er for få og for utilstrækkelige søgeord, målgrupperne er for brede, og der er for få anvendelsesnoter. Forslag om pop-up-hjælp: "Har du overvejet at søge på...". Der er også et ønske om rullende booking og sms- og mailreminde.</p> <p>Et system, som kan holde styr på hvilke elever, der får hvilket materiale er et udtalt ønske over hele linjen fx i form af stregkodning og følgeseddel med numre.</p>	<p>Bookingsystemet - modtagelse og returnering</p> <p>Som hos lærerne er der hos lederne et markant ønske om et system, som kan holde styr på hvilke elever, der får hvilket materiale fx i form af stregkodning og følgeseddel med præindskrevne numre.</p>
<p>Formidling & kommunikation</p> <p>Lærerne sammensætter i høj grad selv materialer fra mange forskellige platforme, og i denne proces tænker man ikke nødvendigvis på CFU.</p> <p>Der er derfor et markant ønske om mere information om CFU's materialer – også de konkrete - fx via nyhedsbreve/emails.</p> <p>Der er blandede tilbagemeldinger på hjemmesiderne, og flere ønsker flere ideer til undervisningen her.</p> <p>En del foreslår, at der ved booking vises suppleringer og relaterede materialer, fx fra bog til film – også tværfagligt, og at der gives alternativer, når man ikke kan få det ønskede materiale.</p>	<p>Formidling & kommunikation</p> <p>Bedre og mere formidling af CFU's tilbud bliver nævnt gang på gang. Lederne opfordrer os til at sende nyhedsmails (som de gerne lægger på intra) og til selv at komme ud på skolerne. De peger på forskellige fora, hvor CFU kan informere og reklamere, fx skolebibliotekar- og områdeledermøder.</p> <p>Helt konkret nævnes, at CFU bør informere mere om nyheder - fx i form af materialepræsentationer på nettet med filmklip. Vi skal huske at lave PR for de konkrete materialer, og vi skal være obs på pædagogerne som målgruppe. Endelig nævnes også i denne sammenhæng faglige netværk.</p>

Lærere

 Skoleledere

Om vejledning

Vejledningens indhold

Der udtrykkes over hele linjen et meget stort behov for vejledning – både fagfagligt og pædagogisk.

Der er et generelt ønske om at få **overblik over og vejledning om brugen af de digitale læremidler**. Mulighederne for samspil med de øvrige læremidler nævnes, og konkrete **vurderingskriterier** på det digitale område efterspørges af flere.

- Vi skal i denne forbindelse være opmærksom på ikke kun at fokusere på apple-produkter (iPads og apps)!

På et par af centrene lyder ønske om at kunne bruge **konsulenterne som tovholdere og procesvejledere** i forbindelse med skolernes lokale indsatsområder til fx at kvalificere debatter, holde fokus, stille kritiske spørgsmål og igangsætte pædagogisk udvikling.

Vejledningens indhold

På lederens ønskeseddel står (kritisk) rådgivning og vejledning i forhold til **digitale materialer** højt, og det gælder både brugen og valget.

Der er stort fokus på kvalificeringen af samtalen om og vurderingen af digitale læremidler. Lederne ønsker således konsulenternes vurderinger og anbefalinger af konkrete digitale læremidler formidlet både på centrenes hjemmesider og på vejledningssmøder – helst ude på skolerne.

Skolelederne har et stort fokus på **opkvalificering af skolernes egne vejledere**. Der er i denne sammenhæng et gennemgående behov for at kunne trække på CFU som sparringspartner/tovholder/netværksbestyrer for forskellige etablerede netværk - "CFU som kritisk ven", som det udtrykkes.

Også **fagfaglige netværk** og fagteamet som målgruppe fremhæves. Man ønsker hjælp til årsplanlægning og kvalificeret materialevurdering ud fra kendte kriterier.

Vejledningens rammer/form

Der er et tydeligt ønske om, at de pædagogiske fagkonsulenter kommer **ud på skolerne til forskellige processer**, da man her lettere vil (få lov til at) kunne samle en hel årgang eller et helt team. Det fremhæves som en praktisk lettelse for lærerne i forhold til afstanden til det fysiske center, og fællesskabet om nye input vægtes højt; man vil udvikles sammen i hele teamet/årgangen/gruppen.

Vejledningens rammer/form

Der er blandt lederne et massivt ønske om, at **CFU kommer på skolerne** frem for at lærerne sendes af sted – både i forhold til vejledning og kursusvirksomhed.

Økonomien/tiden er tydeligvis en væsentlig faktor, men lokale indsats-er og den fælles opkvalificering af en given gruppe har også stort fokus.

<p>Et par stykker giver udtryk for, at det kunne være en god ide at kunne chatte eller holde videomøde med konsulenter som opfølgning på vejledningsseancer. Generelt mener lærerne ikke, at onlinetræf kan erstatte livemøder – men de vil kunne supplere i visse sammenhænge.</p>	
<p>Formidling & kommunikation</p> <p>Der efterspørges forskellige kommunikationskanaler, alt efter det lokale centers praksis. Mange nævner plakater, foldere og især papirkataloget som et must, mens der også er ønske om onlineinformation og om, at CFU kommer ud på skolerne og viser, hvad vi kan tilbyde. Fagformændene og skolebibliotekarerne fremhæves som vigtige bindeled.</p> <p>Fællesnævneren er, at lærerne vil have så megen information som mulig – både online og trykt.</p>	<p>Formidling & kommunikation</p> <p>Det tydelige budskab fra lederne er, de generelt ikke føler sig godt nok informeret om CFU's tilbud. Der er ingen grund til at være bekymret for at spamme skolerne – de vil meget gerne informeres: Online nyhedsbreve, foldere, flyers, papirkataloger og direkte mails (som kan lægges på intra) er alt sammen mere end velkomment.</p> <p>Ydermere opfordrer lederne til oplæg om CFU's ydelser i forskellige fora, fx skoleledermøder.</p>

Lærere

Skoleledere

Om kurser

Kursernes indhold og målgrupper

Der udtrykkes konkrete kursusønsker fra center til center, som det er oplagt at nærstudere lokalt. Flere centre nævner samstemmende **temaer i forbindelse med helhedsskole og samarbejdet lærer og pædagog** imellem som relevante kursusemner.

Der er konkrete forslag til at sætte fokus på følgende **målgrupper**:

- SFO-pædagoger
- personale, der arbejder med førskoleområdet
- netværk for vejledere
- undervisere på VUC/HF-uddannelserne (nævnes af et enkelt center)

Lærerne gør opmærksom på, at vi skal holde øje med de kommunale indsatsområder, da de ofte definerer, hvilke kurser lærerne må deltage i – og flere lærere ærgrer sig i den forbindelse over, at kommunernes og CFU's kurser er for identiske.

Der efterlyses **koordinering af kursusudbuddet**.

Rammer for kurserne

Lærerne ser det som en stor fordel, at et **helt team/faggruppe har mulighed for at deltage** i samme kurser. Dette er mere sandsynligt, hvis transporttiden minimeres ved, at kurserne ligger rundt i regionen og allerhelst ude på skolerne.

Ud over transporten betyder **pris og sted** også meget for, om man får lov at deltage i et kursus. Lærerne foretrækker selv heldagskurser, men eftermiddagskurser opleves mere realistiske, da de så ikke er væk fra undervisningen og ikke skal vikardækkes.

Kursernes indhold

Også blandt lederne udtrykkes konkrete kursusønsker, som bør nærstudies lokalt. **It-kurser** fremhæves af flere, og CFU opfordres til at være på forkant med en ny **skolereforms temaer** som lærerrollen i en helhedsskole og **samarbejde mellem lærere og pædagoger**. SFO-personalet som målgruppe nævnes eksplicit.

Hos lederne er der stort **fokus på faglige vejledere og på funktionsvejledere** – ikke mindst på it-vejledere, hvis rolle skifter fra tekniske hjælpere til didaktiske sparringspartnere i disse år.

Der eftersøges gang på gang sparring til disse grupper både i forhold til selve vejlederfunktionen og til deres fortsatte faglige opkvalificering.

Også lederne efterlyser tydelig **koordinering af / samarbejde om kommunernes og CFU's kursusudbud**, fx i forhold til kommunale indsatsområder.

Rammer for kurserne

Lederne prioriterer pt. diplomuddannelser højt og ser CFU som leverandør af de korte, supplerende kurser.

Lederne har generelt egen skoles indsatser i fokus og er opmærksomme på, at det gør en forskel, når en hel gruppe lærere sendes sammen på kursus.

Rekvirerede kurser på skolerne er i forlængelse af dette et gennemgående ønske blandt lederne. At afvikle kurser 'hjemme' ses som en stor fordel, da man på hjemmebane lettere kan tænke lokalt, man kan nå hele team/faggrupper, og man "spilder ikke pengene på lande-

<p>Der er åbenhed for at afprøve nye kursusformer, men online-kurser og webinarer ses ikke som et reelt alternativ til eksisterende livekurser, hvor man prioriterer netværk, diskussion og sociale relationer.</p>	<p>vejen”, som en leder udtrykker det. En leder foreslår, at rekvirerede kurser laves sammen med naboskoler.</p> <p>Skolelederne foretrækker som udgangspunkt kurser efter undervisningstiden og også gerne i sommerferiens første og sidste uge.</p> <p>Flere ser onlinekurser som en mulighed, hvor det giver mening (instruktionskurser uden større diskussioner og fælles refleksioner).</p>
<p>Formidling & kommunikation</p> <p>CFU opfordres til at kontakte ledelsen og de pædagogiske udvalg direkte med kursustilbud, så det ikke altid kommer nedefra, og lærerne ikke selv skal ’tigge om lov’ til at komme på kurser.</p> <p>Lærerne giver udtryk for, at kursuskataloget i papirform er vigtigt. Som en lærer siger: ”Næst efter Sallings julekatalog og IKEA’s katalog kommer CFU’s kursuskatalog!”</p>	<p>Formidling & kommunikation</p> <p>Også her er der opfordring fra skolelederne til at udsende markant mere PR, så de ved, hvad CFU tilbyder. Både mails, foldere, flyers, nyhedsbreve og øvrige kanaler nævnes. Flere nævner, at kursusfoldere fortsat er vigtige – det er dem, man ser, når de ligger på lærerværelserne.</p> <p>Der er opmærksomhed på SFO-personalet som målgruppe – også for kurser.</p> <p>Gennemgående er, at der ikke er noget enten eller, når det kommer til online eller trykt PR-materiale. Det er et både og</p>

Lærere

Skoleledere

Om informationssamlingen

Nærheden til Informationssamlingen har stor betydning for, om man bruger den fysiske samling. De, der bruger den og bor i acceptabel køreafstand oplever, det er rart at komme der – og det er vigtigt med arbejdspladser i samlingen. Lærerne vil gerne **både have en online og en fysisk informations-samling**, men hjemmesiden opleves endnu mere vigtig, når den fysiske samling er langt væk. Der er ønske om at kunne se materialerne – også i-kasser - til **gen-nemsyn på nettet**, inden man låner.

Hos lederne er der stort fokus på muligheden for den virtuelle informations-samling. Man vil kunne tilgå materialerne digitalt. Og kunne låne/gennemse digitale materialer. Markedsføringsudfordringen nævnes eksplicit.